

قطب شمال صحرایی بسیار زیبا ولی غیرمهمان‌نواز یا به طور دقیق‌تر یک **بیابان قطبی** است که کیلومترها طول دارد و سرتاسر آن با یخ و برف پوشیده شده است. در **قطب شمال** هیچ نوع پوشش گیاهی وجود ندارد. در طول زمستان، میانگین دما 40- درجه سانتی‌گراد است، اما گاهی دمای آن تا 80- یا 90- درجه نیز می‌رسد. درست مثل خیلی از بیابان‌های این سیاره، شمالگان نیز اسرار خاص خود را دارد. در این مقاله با قطب شمال و حقایق درباره آن بیشتر آشنا می‌شویم، پس همراهان باشید.

قطب شمال جهت مشخصی ندارد

این تصور که قطب شمال یک نقطه ثابت بر **سطح زمین** است، صحت ندارد. به طور معمول شمالگان شمالی‌ترین نقطه روی کره زمین در نظر گرفته می‌شود، ولی به چندین دلیل زیر ساکن نیست.

- **نوسان محور چرخش زمین**: محور چرخش زمین کاملاً در یک راستا قرار ندارد. بلکه با لرزشی خفیف شبیه به چرخش که به تدریج تعادل خود را از دست می‌دهد، همراه است. این پدیده که با نام **نوسان محور چرخش زمین** شناخته می‌شود، سبب حرکت شمالگان در یک الگوی دایره‌ای نامنظم با شعاع متوسط حدود 10 متر و دوره زمانی در حدود 433 سال می‌شود.
- **حرکت یخ**: **اقیانوس منجمد شمالی** بیشتر توسط **دریای یخ** پوشیده شده و به خاطر **جریان‌های اقیانوسی**، باد و **جزر و مد اقیانوس** دائماً در حال حرکت است. این حرکت موجب **جاب‌جایی شمالگان** می‌شود. سرعت این رانش متفاوت است.
- **عوامل ژئوفیزیکی**: حتی زمین که اگر چه به ظاهر ثابت است، اما به دلیل **تکتونیک صفحه‌ای** دستخوش حرکات نامحسوس می‌شود. این حرکات‌ها به حرکت کلی شمالگان البته با سرعت بسیار کمتر کمک می‌کنند.

[caption id="attachment_25155" align="aligncenter" width="600"]

حیات در قطب شمال [caption]

در قطب شمال حیات جریان دارد

حیات همیشه بدون توجه به محیط راهی پیدا خواهد کرد. نزدیکترین محل سکونت در فاصله بیش از 805 کیلومتری از شمالگان قرار دارد. هیچ جاننداری مستقیماً در شمالگان زندگی نمی‌کند، ولی بعضی از حیوانات هر از گاهی در سرتاسر این منطقه دیده می‌شوند.

خرس‌های قطبی، روباه‌های قطبی، گوزن‌های شمالی، [خرگوش‌های قطبی](#)، فوک‌های قطبی و مرغ دریایی در این منطقه حضور دارند. میکروب‌ها نیز در داخل یخ‌ها ساکن هستند. در زیر یخ، میگو، شقایق‌های دریایی و انواع سخت‌پوستان هم زندگی می‌کنند. نهنگ‌هایی مانند نهنگ کمائی گاهی در این منطقه حرکت می‌کنند. اگرچه مردم در شمالگان زندگی نمی‌کنند، ولی ایستگاه‌هایی برای اقامت‌های کوتاه‌مدت در آنجا برپا شده است.

هیچ زمینی زیر قطب شمال وجود ندارد

آن چه که درباره شمالگان می‌دانیم این است که برخلاف قطب جنوب هیچ خشکی در زیر آن وجود ندارد. قطب شمال در اقیانوس منجمد شمالی واقع شده که گستره وسیعی از آب پوشیده‌شده از دریایخ است. شمالگان یک پهنه یخی غول‌پیکر است که در زمستان منبسط و بزرگ شده و در تابستان کوچک می‌شود. اگر بخواهید در شمالی‌ترین نقطه قطب شمال به حفاری بپردازید، در نهایت به اقیانوس منجمد شمالی خواهید رسید.

هوا در قطب شمال نسبت به قطب جنوب گرم تر است

معمولاً در شمالگان هوا گرمتر از قطب جنوب است. متوسط دما در قطب شمال در تابستان حدود صفر درجه سانتی‌گراد و میانگین دمای قطب جنوب در تابستان حدود منفی 50 درجه سانتی‌گراد است. دلایل مختلفی برای این تفاوت دما وجود دارد.

یکی از آن‌ها این است که شمالگان بر فراز یک اقیانوس واقع شده، در حالی که قطب جنوب روی یک قاره قرار گرفته است. اقیانوس‌ها گرمای بیشتری نسبت به خشکی جذب و ذخیره می‌کنند، بنابراین شمالگان گرمای بیشتری از خورشید می‌گیرند.

دلیل دیگر این است که شمالگان در عرض جغرافیایی کمتری در مقایسه با قطب جنوب قرار دارد. به این معنی که شمالگان بیشتر از قطب جنوب نور مستقیم خورشید را دریافت می‌کند. پرتوهای خورشید در عرض‌های جغرافیایی پایین‌تر به صورت مستقیم می‌تابند و به جو نفوذ کرده و سطح زمین را گرم می‌کنند.

در نهایت، شمالگان نسبت به قطب جنوب دارای لایه نازک‌تری از یخ است. این لایه نازک یخ اجازه می‌دهد تا نور بیشتری به سطح زمین برسد که به گرم شدن هوا کمک می‌کند. البته آب و هوای قطب شمال و قطب جنوب در مقایسه با بیشتر نقاط روی زمین همچنان بسیار سردتر است. اما شمالگان به طور کلی گرمتر از قطب جنوب است.

ماه‌ها تاریکی یا روشنایی مطلق

اگر به دنبال مکانی برای تماشای غروب و طلوع خورشید می‌گردید، شمالگان اصلاً جای مناسبی نیست. به دلیل انحراف محوری زمین، نیمکره‌های سیاره مقادیر متفاوتی از نور خورشید را در طول سال دریافت می‌کنند. همین امر موجب شده تا شمالگان دوره‌های طولانی تاریکی و روشنایی را تجربه کند.

[caption id="attachment_25157" align="aligncenter" width="600"]

[/caption]قطب شمال یا شمالگان

قطب شمال به هیچ کشوری تعلق ندارد

یکی از چیزهایی که درباره شمالگان وجود دارد، بحث برانگیز بودن آن است. وقتی صحبت از حق حفاری به میان می‌آید، کشورهایی که با شمالگان مرز مشترک دارند مجاز هستند تا 322 کیلومتری از مرزهای خود به دنبال منابع طبیعی به آنجا بروند. با این حال، روسیه در تلاشی عجیب برای ادعای مالکیت قطب شمال، یک زیردریایی را زیر توده‌های یخی قطب شمال فرستاد. این ادعا توسط سازمان ملل جدی گرفته نشد اما این موضوع همچنان ادامه دارد.

قطب شمال شبیه به یک بیابان است

درست مثل یک بیابان، شمالگان نیز بارندگی سالانه بسیار کمی دارد. میانگین بارندگی سالانه در قطب شمال تنها 250 میلی‌متر است. علاوه بر این، شمالگان دارای پوشش گیاهی بسیار محدودی است. تنها حدود 1 درصد از سطح قطب شمال را پوشش گیاهی تشکیل می‌دهد. این پوشش گیاهی عمدتاً از خزه، گل‌سنگ و سایر گیاهان کم‌ارتفاع تشکیل شده است. در نتیجه، شمالگان یک منطقه خشک و کم‌گیاه است که شباهت زیادی به بیابان دارد.

زمان در قطب شمال مفهومی ندارد

زمان در قطب شمال کمی عجیب است. شمالگان در عرض جغرافیایی 90 درجه شمالی قرار دارد. در این عرض جغرافیایی، خورشید در طول روز طلوع و در شب غروب نمی‌کند. این پدیده به نام **شب قطبی** یا **شبانه‌روز قطبی** شناخته می‌شود. در طول **شب قطبی** که از اواخر نوامبر تا اوایل مارس ادامه دارد، خورشید در زیر افق قرار می‌گیرد. در این مدت، 24 ساعت شب در شمالگان وجود دارد.

در طول **شبانه‌روز قطبی** که از اوایل مارس تا اواخر سپتامبر ادامه دارد، خورشید در بالای افق قرار می‌گیرد. در این مدت، 24 ساعت روز در شمالگان وجود دارد. در نتیجه در این منطقه زمان مفهومی ندارد.

برای اطلاع از مقاله [زهره یا سیاره سوزان را بیشتر بشناسید](#) روی لینک کلیک کنید.

در قطب شمال همه چیز رو به جنوب است

این حقیقت به نوعی آشکار و در عین حال کمی عجیب است. شمالگان نقطه‌ای در عرض جغرافیایی 90 درجه شمالی است. به این معنا که تمام خطوط طول جغرافیایی در **قطب شمال** به هم می‌رسند. در نتیجه هر جهتی که شما در قطب شمال بروید،

به سمت جنوب است. اگر چه قطب شمال بعد از قطب جنوب کشف شد ولی اطلاعاتی که از قطب شمال در دسترس است، بیش از اطلاعاتی است که درباره قطب جنوب داریم. قطب شمال مکانی مرموز، زیبا و غیرمهمان‌نواز برای بیشتر موجودات روی کره زمین است.

نتیجه

شمالگان بیابانی است که به جای یخ دارد و به جای هوای گرم دمایی پائین دارد و پوشیده از یخ است. در شمالگان هم گونه های جانوری کمی زندگی می کنند که در قسمت های قبل به آنها اشاره کردیم. شما در قطب شمال بوسیله تلسکوپ و آسمانی بدون آلودگی نوری می توانید شگفتی های فضا را بهتر ببینید و از آنها لذت ببرید .

تلسکوپ در این منطقه بسیار کامل و شفاف شگفتی های آسمان را به شما نشان خواهد داد. شما می توانید با خرید تلسکوپ در هر نقطه از این کره خاکی آسمان شب را رصد کنید. علاقمندان به نجوم می توانند با مراجعه به [سایت موسسه طبیعت آسمان شب](#) به راحتی و با ایمنی کامل خرید تلسکوپ مد نظر خود را انجام دهند.